

"Edirne'de Kültür ve Sanat"

**Ender
Bilar**

www.enderbilar.com

YAŞAYAN EFSANE KIRKPINAR'IN UNUTULAN DEĞERLER

Bitmeyen Güreşin devam eden efsanesi Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali'nin 663'ncüsü 1-7 Temmuz 2024 tarihleri arasında Sarayıçi er meydanında güreş severlerle buluşuyor.

Cumhuriyet tarihinin 100'ncüsünün gerçekleşeceği Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri, Sarayıçi er meydanında bir asrı da geride bırakacaktır.

Ulusal kültürümüz ve sosyal yaşamımızın bir parçası olarak yüzyıllardır süregelen ve Yunanistan'ın sınırları içinde yer alan Samona (Semavine) da bundan 663 yıl önce kırk yigit akıncının anısına düzenlenen "Kırkpınar Yağlı Güreşleri" her yıl şenlik havasında düzenlenerek sürdürülmektedir.

Kurtuluş Savaşının ardından Yunanistan toprakları içinde kalan "Kırkpınar Panayırı" alanı, Cumhuriyet döneminde tekrar başlatılması için altı arkadaş ön ayak olmuştur. Şevket Ödül, Ekrem Demiray, Tevfik Sülün, Nazım, Mehmet ve Şazi adlarındaki bu kişiler, Edirnelilerin mesire yerlerinden olan Sarayıçi'nde 18 Mayıs 1924 tarihinde yeniden Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ni başlatmışlardır.

Bugün 663'ncüsünü gerçekleştirdiğimiz Kırkpınar Yağlı Güreşlerinin Cumhuriyet döneminde tekrar Edirne Sarayıçi'nde düzenlenmesini sağlayan bu güreş severlerin anısına hiçbir programın düzenlenmemiş olması çok üzücüdür.

Şevket Ödül, Ekrem Demiray ve diğer arkadaşlarının çok partili döneme kadarki süreçte Kırkpınar'da aldıkları rol ve Kırkpınar'ın Edirne'de yaşaması için yaptıkları mücadele gazete, kitap ve dergi yaprak-

ları arasında yer almaktadır. Aslında gerek Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali'nin Sayısallaştırılması Projesinde gerekse Belediye Başkanlığı yayınlarından çıkan Almanak da bu konuları detaylarıyla yazmıştım. Ancak okuma kültürünün olmadığı toplumlarda işler kulaktan kulağa dolaşan söylemlerle yapıldığı için bu tür eksiklikler her zaman olabilmektedir.

Kırkpınar'ın bu kahramanlarının bu yıl anılması, onların anısına bir heykelin Sarayıçi'ne dikilmesi ne güzel vefa örneği olurdu değil mi? Eğer bu kişiler 18 Mayıs 1924'de Kırkpınar yağlı güreşlerini tekrar başlatmasıyla ve Edirne'de yaşaması için mücadele etmeseydi acaba biz bugün Edirne'de bunları görebilecek miydik?

Aslında yaşanan vefasızlık örneği sadece bu değil ki!

Kırkpınar Yağlı Güreşleri tarihinde ilk kemer geleneği Kurtdereli Mehmet Pehlivan'ın vefatı üzerine 1939 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü tarafından başlatılmıştı. Bu kemer altın değildi. Ancak Kırkpınar tarihinin ilk kemer uygulaması olması açısından çok değerliydi. 1939, 1940 ve 1941 yıllarında başpehlivan olan Tekirdağlı Hüseyin Alkaya bu kemerin sahibi olmuştu.

Kırkpınar tarihinde ilk altın kemer uygulaması 1960 yılında Edirne Belediye Başkanlığına başlatılmıştı. Üç yıl üst üste başpehlivan olan altın kemerin de ebedi sahibi olmaktadır.

Altın kemer, ilk defa 1960 yılı başpehlivanı İbrahim Karabacak'a takılmıştır. Bu kemerin ilk ebedi sahibi de 1966, 1967 ve 1968 yılları başpehlivanı

Ordulu Mustafa Bük olmuştur. 1976 1977, 1978 yılları başpehlivanı Karamürselli Aydın Demir; 1982, 1983, 1984 yılları başpehlivanı Denizlili Hüseyin Çokal da kemerin edebi sahibidir. Karamürselli Başpehlivan Ahmet Taşçı da; 1990, 1991 ve 1992 ile 1995, 1996 ve 1997 yılları arasında iki dönem, Türkiye'nin Başpehlivanı unvanını alarak altın kemerin iki defa daimi sahibi olmuştur.

Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde üst üste 3 kez altın kemer kazanarak daimi sahibi olanlara 2019 yılında "Devlet Sporcusu" unvanı verilmesi kararlaştırılmış ve hayatta olan Aydın Demir, Hüseyin Çokal ve Ahmet Taşçı'ya "Devlet Sporcusu" unvanı verilmişti.

Başpehlivan Mustafa Bük hayatta olmadığından bu unvan kendisine verilmemişti. Edirne Belediye Başkanlığı da devlet sporcusu unvanı alan Aydın Demir ve Hüseyin Çokal'ın da heykellerini yaptırarak 2021 yılında Sarayıçi'nde belirlenen yerlerine düzenlenen törenle konulmasını sağlamıştı. Ahmet Taşçı'nın da heykeli daha önceki yıllarda yine Sarayıçi'ndeki alana dikilmişti. Ancak Kırkpınar Yağlı Güreş tarihinde ilk altın kemerin ebedi sahibi olan Başpehlivan Mustafa Bük'ün heykelinin yapılması unutulmuş ve yaptırılmamıştı. Bu konu ile ilgili bilgileri sözlü ve yazılı olarak gerekli bilgilendirmeleri yapmıştım. Ancak görülen o ki, 663. Kırkpınar Yağlı Güreşlerinde de Mustafa Bük'ün heykeli Sarayıçi'ndeki alana dikilmeyecektir. Çünkü heykel yaptırılmamıştır.

Kırkpınar tarihinde uygulanan ilk altın kemerin ebedi sahibi olan ve 1966-1967-1968 yıllarının başpehlivanı Mustafa Bük'ün heykelinin yapımı 2021 yılından bugüne gerçekleştirilememiştir. Edirne Valiliği, Edirne Belediyesi, Türkiye Geleneksel Güreşler Federasyonu ve Kırkpınar Ağası buna seyirci kalmayı sürdürmektedir. Bilgi eksikliği mi? Yoksa vefasızlık mı? Yoksa bütçe yetersizliği mi? adını koyamıyorum ama yaşanan gerçekten çok üzücü ve acı bir vefasızlık örneği değil midir? Biz böyle mi UNESCO'nun İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası olan Kırkpınar'ı tanıtacağız ve geleceğe taşıyacağız.

663, Kırkpınar Yağlı Güreş

Festivalinde böylesi durumlar yaşanırken 2024 yılı Kırkpınar'ı bir ilke imza atacaktır. Türkiye Geleneksel Güreşler Federasyonu, 2023 yılında Kırkpınar'da format değişikliğine giderek 7 etaptan oluşan lig usulünü başlatmıştı. Bu değişiklik ile 2024 yılı 663. Kırkpınar Yağlı Güreşlerinde 40 başpehlivan er meydanında güreş tutacaktır. Sarayıçi'nde kol bağlayacak toplam pehlivan sayısı 852'dir.

2023 yılında gerçekleştirilen CW Enerji Türkiye Yağlı Güreş Ligi'nde pehlivanların aldıkları puana göre ilk 32'e giren başpehlivanlar Kırkpınar Yağlı Güreşlerine direk olarak katılabilecektir. Geri kalan 8 başpehlivan da 4 Temmuz 2024 Perşembe günü Sarayıçi er meydanında yapılacak olan eleme turundan gelecek pehlivanlardan oluşacaktır.

Edirne Efsanesi, Yaşayan

nar Yağlı Güreşleri Ağalığı ihalesini kazanmasıyla Cumhuriyet döneminde 14 kez Kırkpınar Yağlı Güreş Festivalinin Ağası olma onuruna erişen Seyfettin Selim'in geleneksel ağa kıyafetini 2019 yılından itibaren giymemesi, kendi tasarladığı bir kıyafetle Kırkpınar Ağalığını temsil etmesine sessiz kalınması düşündürücü değil midir? Sermaye geleneksel kültür mirasının önüne geçmemelidir."

Kırkpınar sadece bir spor etkinliği değil, aynı zamanda Türk kültürünün canlı bir parçasıdır. Mirasımızı yaşatmak ve gelecek kuşaklara aktarmak için gelenek ve göreneklerini, kültürel kimliklerini koruyarak doğru adımlar atmaya devam etmeliyiz.

Tüm pehlivanlara başarılar diliyor, emeği geçenleri kutluyor, aramızda olmayanları da rahmet ve minnetle anıyorum.

Kültür Mirası Kırkpınar'ın kültürel değerleri ile gelenek ve göreneklerinin korunması, dualı çayırda ter akıtan pehlivan, cazgır ve diğer görevlilerin unutulmadan yaşatılması ve gelecek kuşaklara tanıtılması en büyük amacımız olmalıdır.

9 Temmuz 2023 günü Sarayıçi'nde yapılan 663. Kırkpınar

Cumhuriyet döneminde Kırkpınar'ın tekrar başlatılması için öncülük edenler-Ayaktakiler Soldan Sağa-Müze Müdürü Necmi İye, Dava Memuru Halil Kuruoğlu, Lalapaşalı Tevfik Sülün, Keresteci Rasim Çavuş. Oturanlar Soldan Sağa-Defterdarlık Murakıbbı Hafız Rasim Ertür, Ekrem Demiray

1968 Yılı 607. Kırkpınar Yağlı Güreş Başpehlivanı Mustafa Bük Altın Kemerıyla Kürsüde

Edirneli İlayda'nın büyük başarısı

Sırbistan'da yapılan Yıldızlar (U17) Güreş Avrupa Şampiyonası'nda 69 Kg'da ülkemizi temsil eden Edirne TOHM

Sporcusu İlayda Çin, finalde Fransız Rakibi Lise Nicole Liliandine Landuzy'i 8-3 yenerek Altın Madalya'nın sahibi oldu.

Ayrıca; Türkiye U17 Kadın Milli Güreş Takımı Avrupa Birincisi oldu.

Haber Selman Eski

